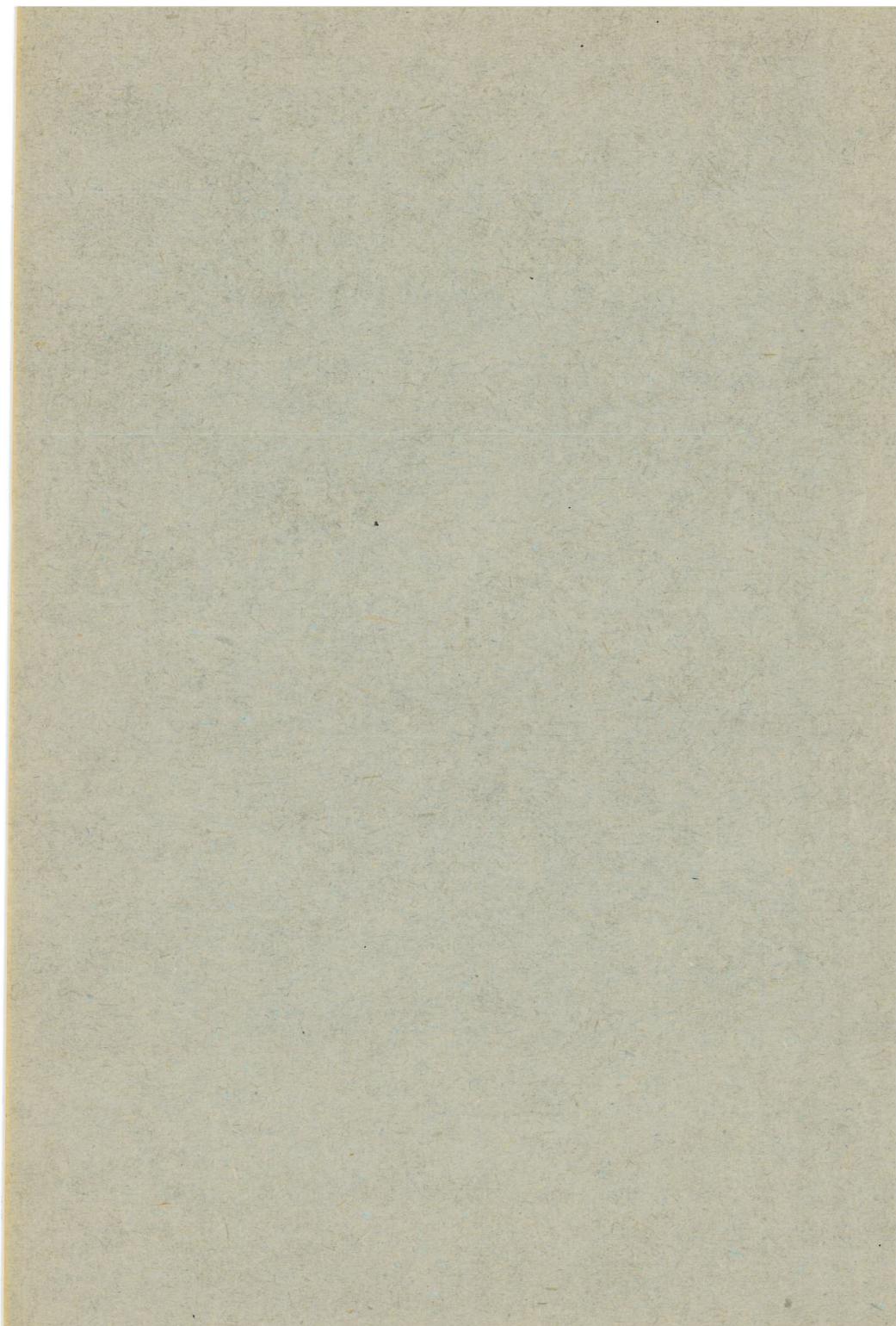

Medlemskrift nr. 2—3. (Dobbelhefte).

*Selskapet for
Grimstad Byss Vel.*

Grimstad.
Grimstadpostens boktrykkeri.
1924..

Medlemsskrift nr. 2—3. (Dobbelhefte).

*Selskapet for
Grimstad Bys Vel.*

Enighet gir styrke; den er som ringen
om lansen, den foruten er kraften ingen.

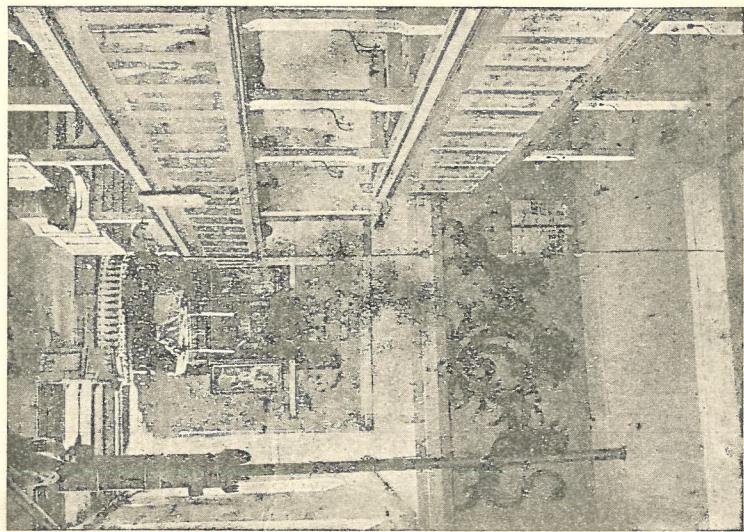
Esaias Tegnér.

Grimstad.

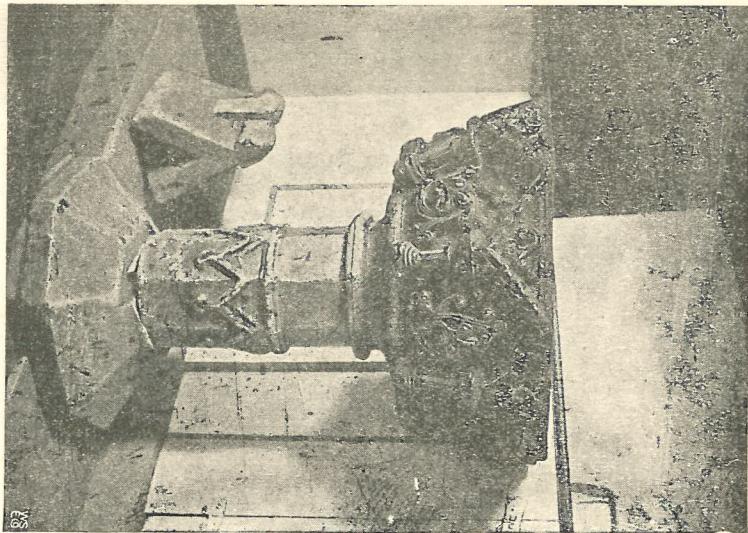
Grimstadpostens boktrykkeri.

1924.

Interior fra Fjære kirkes indre.

Døpefonten.

LOVE

for

Selskapet for Grimstad Bys Vel.

Vedtatt i det konstituerende møte
15 februar 1922.

§ 1.

Selskapets formaal er utelukkende kulturelt.

Hovedarbeidet legges paa byens forskjønnelse ved anlæg og vedlikehold av parker, beplantning og anden — om mulig kunstnerisk — utsmykning av offentlige plasser, gater, utsigtspunkter og lign. Likesaa forskjønnelse og utsmykning av byens offentlige bygninger, istandbringelse av et portrætgalleri for byens fortjente mænd, støtte til fortsat utvidelse av Bymuseet og Ibsenhusets samlinger, utgivelse av lokalhistoriske skrifter og — om mulig — et aarlig utkommende Grimstadhefte, som tilstilles selskapets medlemmer.

§ 2.

Selskapet overtar og bestyrer de selskapet skjænkede midler (fonds) efter de for midlernes anvendelse nærmere fastsatte regler. Fondene, som er urørlige, bør søkes øket ved gaver o. lign. Av renterne tillægges fondene aarlig minst en fjerdedel. Naar fondene har naadd et samlet beløp av kr. 100,000.oo, kan renterne helt benyttes til selskapets virksomhet.

§ 3.

Selskapets fonds sikres og gjøres frugtbringende ved anbringelse som bestemt for umyndiges midler. De til sel-

skapets virksomhet aarlig bevilgede beløp indestaar i bank indtil pengene bruker.

§ 4.

Som medlemmer av selskapet optas mænd og kvinder, som betaler en aarlig medlemskontingent av mindst kr. 3.00. Livsvarige medlemmer optas ved indbetaling av mindst 50 kroner en gang for alle.

§ 5.

Selskapets anliggender ledes av et styre, bestaaende av 9 medlemmer, som kan fordele arbeidet mellem sig. Av styret utgaar aarlig formanden og, efter tur, 4 medlemmer. Samtlige kan gjenvælges.

Styret vaaker over selskapets interesser. Det ansætter kasserer og sekretær, og det avlægger aarsberetning og revisert regnskap til den aarlige generalforsamling.

Over alle forhandlinger føres protokol.

§ 6.

Almindelig generalforsamling avholdes hvert aar inden utgangen av april. Generalforsamlingen behandler styrets beretning og regnskap, bevilger de fornødne midler til virksomheten og avgjør forøvrig andre saker, som av styret eller medlemmer maatte bli forelagt.

Generalforsamlingen vælger selskapets formand (særskilt valg), de nødvendige styremedlemmer, 3 varamænd for styret, 2 revisorer og mulige komiteer.

§ 7.

Ekstraordinær generalforsamling indkaldes, naar styret finder det nødvendig, eller naar begrundet skriftlig forlangende herom er fremsat til styret av mindst 15 medlemmer. Denne generalforsamling kan kun behandle de saker, til hvis avgjørelse den er indkaldt.

§ 8.

Enhver generalforsamling indkaldes med mindst 8 dages

varsel i stedets aviser. Indkaldelsen skal, saavidt mulig, indeholde opgave over hvilke saker, der skal behandles.

§ 9.

Ved generalforsamlingen har hvert livsvarig og hvert aarlig betalende medlem, som har været medlem og betalt kontingensten for det foregaaende og indeværende aar, én stemme. Alle saker avgjøres ved simpelt stemmeflertal med undtagelse af beslutninger om lovforandringer og selskapets opløsning (se §§ 10 og 11). I tilfælde af stemmelighet gjør formandens stemme utslaget.

§ 10.

Forslag til forandring i selskapets love kan kun behandles paa ordinær generalforsamling. Saadant forslag maa være sendt styret inden foregaaende aars utgang. For at bli vedtaget maa forslaget opnaa to tredjedels stemmeflertal. Dog kan §§ 1, 2 og 11 ikke forandres medmindre en fjerdedel av selskapets indenbysboende medlemmer er tilstede.

§ 11.

Selskapets opløsning kan kun finde sted ved beslutning af ekstraordinær generalforsamling efter forslag derom fremsat av ordinær generalforsamling.

Til opløsning kræves to tredjedels stemmeflertal.

§ 12.

I tilfælde selskapet opløses, skal selskapets fonds, arkiv, og andre midler og eiendele overgaa til Grimstad kommune, som sørger for, at forvaltningen av midlerne fortsættes i saa noe overensstemmelse med nærværende love som mulig.

Litt historik.

Starten.

Under sin syslen med de kommunale beplantninger fandt Grimstad Træplantningskomite, at skulde arbeidet for byens forskjønnelse naa nogen større utvikling, maatte der rikeligere og mere aarvisse indtekter til end de, man kunde paaregne — særlig under nedgangstider — fra kommune og gaveutdelende institutioner. Komiteens formand, kæmner Knutson, nyttet derfor en gunstig leilighet til at forelægge en interessert og velsituert mand, gartner og brukseier M. Fuhr, en plan om stiftelse av et byselskap med det formaal at istandbringe et større fond, hvis aarlige renteavkastning kunde komme forskjønnelsessaken tilgode. Efter nogen betenkningstid lovet hr. Fuhr at ville skjænke 25000 kroner som grundfond for et saadant selskap. Formanden slog derefter i et par artikler i Grimstad Adressetidende til lyd for oprettelse av „Selskapet for Grimstad Bys Vel“. Dette var i mars 1919. Ved personlig henvendelse tegnet nogle av byens borgere sig for bidrag fra 500 til 50 kroner. En i utlandet boende Grimstadmand tegnet 1000 kr.

Strek i regningen — kommunal smartness.

Brukseier Fuhrs store donation var betinget av skatfritagelse for beløpet. Dette fandt formandskap og bystyre at kunne indvilge i, hvis gaven istedetfor til „Grimstad Bys Vel“ kunde gaa som Grimstad kommunes bidrag til — Statens Havebrukskole i Fjære. Som formand i komiteen for havebrukskolen var hr. Fuhr paa sæt og vis bundet av bystyrets beslutning, og av træplantningskomiteens 3 medlemmer, som

ogsaa var med i skolekomiteen, holdt kun et medlem fast paa det standpunkt, at vilde kommunen yte bidrag fik den holde sig til egne kasser. Efter flere mislykkede forsøk paa at finde en tilfredsstillende løsning endte det med, at Byselskapets 25000 kr. (og andre 25000 kr., som samme donator hadde git som alderdomsfond for gartneriarbeidere i Grimstad*), gik under navn av Grimstad kommunes bidrag over til statsskolen paa Dømmesmonen. Derved bortfaldt den solide økonomiske basis for byselskapet frem gjennem tiderne — og samtidig betingelsen for at et mer intenst og frugtbringende arbeide allerede fra begyndelsen av kunde etableres.

Arbeidskomite.

I februar 1920 holdtes et møte til sakens videre fremme. Der var da privat tegnet 6200 kr. og — efter andragende herom fra Grimstad kommunale træplantningskomite — av Grimstad øl- og vinsamlag 5000 kr. som et særskilt fond til byens forskjønnelse. Fondet skal bestyres ved Selskapet for Byens Vel. Som arbeidskomite valgtes træplantningskomiteens medlemmer Karl O. Knutson, R. Aalvik og K. Dyvik samt herrerne M. Fuhr, Lars Gundersen og Olaf Tønnevold. Komiteen valgte til formand kæmner Knutson, som ogsaa paatok sig at være komiteens sekretær og kasserer. Det besluttedes at la trykke en tegningsindbydelse og et reklameskrift, som blir at tilstille alle kjendte utenbys- og i utlandet boende Grimstadfolk. Komiteen arbeider videre med bidragstegning og underskrev andragendet til samlaget om yderligere bidrag til fondet.

Tegningsindbydelsen

fik saadan ordlyd:

Man tillater sig herved at indbyde Dem til at tegne Dem som medlem og bidragsyder i „Selskapet for Grimstad Bys Vel“.

„Grimstad Træplantningsselskap“ nedla i sin tid et godt og grundlæggende arbeide for Grimstad bys forskjønnelse.

^{*)} Dette alderdomsfond er senere skadesløsgjort ved en ny gave fra hr. Fuhr paa 25000 kr.

Kirkeheien og alléerne langs de fra byen førende hovedveie er herom det bedste vidnesbyrd. Efterhvert, som selskapets mest interesserte mænd gik bort og byens økonomiske nedgangsperiode indtraadte, syknede imidlertid foreningen hen. I 1913 valgte derfor bystyret en »kommunal træplantningskomite« som fik i opdrag at tilse vedlikeholdet av byens beplantninger. Denne komite har i de sidste aar ogsaa optat arbeidet med istandbringelse av mindre, parklignende nyanlæg paa enkelte av byens aapne pladser.

Under arbeidet hermed er ønskeligheten av at faa gjen nemføre byens forskjønnelse etter en mere utvidet og fyldigere maalestok efterhaanden blit mer og mer paatrængende. Men hertil kræves aarvisse og rikeligere indtægter end de, komiteen hittil har kunnet raade over. Man har derfor trodd at burde henvende sig til ældre og yngre Grimstadvenner — i ind og utland — for at søke dannet et større fond, hvis aarlige renteavkastning kan komme forskjønnelsesarbeidet tilgode og saavel i op- som nedgangstider sikre dets bestaaen. Til dette fonds erhvervelse og bestyrelse agtes dannet et selskap, som kan avløse træplantningskomiteen og opta et større og alsidigere arbeide. Blandt interesserte er underhaanden tegnet 8800 kroner i private bidrag; desuten har Grimstad øl- og vinsamlag skjænket selskapet 10,000 kroner som fast fond med adgang til at kunne disponere renterne. Hermed er man kommen et godt stykke paa vei om end det maa sies at være langt frem før man har naadd det maal, som sikrer selskapet dets fremtidige mere omfattende og frugtbringende virksomhet. Foruten de større og mindre bidrag, man tør paaregne at kunne tillægge fondet som medlemskontingent, forutsættes ogsaa communal støtte, likesom man haaper paa, at selskapet ved donationer og testamentariske bestemmelser efterhaanden vil kunne bli en institution, som ned gjennem tiderne magter at gjøre en betydeligere indsats i byens kulturelle liv.

„Selskapet for Grimstad Bys Vel“

bør faa et utelukkende kulturelt formaal. Foruten beplant-

ninger, anlæg av parker, vandspring, idrætsplass, veier og stier til byens utsigtspunkter kan ogsaa optages arbeide for kunstnerisk utsmykning av offentlige plasse, kirken, det nye raadhus, istandbringelse av portrætgalleri for byens fortjente mænd, støtte av bymuseet og utgivelse av skrifter av lokalhistorisk interesse o. l. Selskapet bør ogsaa kunne bli — som et „Nordmandsforbundet“ i det smaa — et bindeledd mellem hjemmeværende og fraflyttede Grimstadfolk.

Som de fleste vil inndrømme, er det en stor og fortjenstfuld opgave, som venter paa sin løsning ved vort nye byselskap. Opgaven kalder paa os alle. La os slutte os mandjevnt om den og reise Grimstad dette fond, som forhaapentlig vil sætte merker i byens utvikling og faa betydning for baade nutid og fremtid.

Alle Grimstadfolk og alle de, som har bodd hos os og som med interesse omfatter byen og dens fremgang, anmodes herved om velvilligst at tegne sig som medlem av selskapet. Man har tænkt sig en mindstekontingent for livsvarige medlemmer av 50 kroner en gang for alle. Indmeldelse og kontingent bedes godhetsfuldt sendt snarest til arbeidskomiteens formand, kæmner Karl O. Knutson, Grimstad.

Saasnart et større antal medlemmer er tegnet, vil et konstituerende møte bli sammenkaldt ved bekjendtgjørelse i Grimstadavisene. Til møtet vil ved den nedsatte arbeidskomite bli fremlagt forslag til statuter m. v.

Grimstad i juni 1920.

68 underskrifter.

Reklameskriftet

(„Selskapet for Grimstad Bys Vel. Medlemsskrift I“) utkom sommeren 1920 i 1000 eksplr. Skriften sendtes sammen med tegningsindbydelsen henved 300 utenbys- og utenlandsboende Grimstadfolk. Julen 1920 solgtes 300 eksplr., og komiteen hadde en nettogevinst paa heftet av 200 kroner — foruten et restoplag til senere salg og utdeling til nye medlemmer.

„Søllings minde“.

Den eiendom paa Biødden, hvor dette meget interessante mindesmerke er anbragt, skulde sælges ved auktion. I den anledning henvendte Grimstad Vel-komiteen sig til Grimstad sjømandsforenings bestyrelse for at søke sikret det ca. 100 aar gamle mindesmerkes fremtidige bestaaen. I fællesskap valgte disse en komite for at ordne saken. Byfogdens skjøtterprotokol viste, at der i arvefæstebrev av 17. marts 1852, utstedt av F. G. Voss til søemand Abraham Abrahamsen fandtes følgende passus : „Commandeur P. N. Søllings mindestøtte maa ikke beskadiges paa nogen maade, ei heller maa der nægtes adgang til den om paapryntning eller forbedring maatte ønskes udført, ligesom de paa tomten værende søemærker maa ei nedrives eller borttages uden havnecommissionens tilladelse. Denne tomt med foranførte forbehold maa saa arvinger og efterkommere bruge og benytte o.s.v. — — — dog ikke stridende imot love og anordninger, saavel byen som havne- og ringevæsenet vedkommende, hvis pligter saa og efterkommere bør holde sig i alle maader efterrettelig.“

Komiteen, som ikke fandt servitutet helt tilfredsstillende, forela saken for formandskap og bystyre, der var betænkt paa om nødvendig at kjøpe eiendommen til kommunen. Imidlertid opnaadde man i auktionslokalet umiddelbart foran 2den gangs auktion at faa underskrevet et nyt servitut saalydende :

„Dersom undertegnede kjøper A. Boe Amundsens eiendom, forpligter jeg mig paa egne og efterfølgende eieres vegne ikke at bygge inde mindesmærket „Søllings Minde“, ei heller beplante omgivelserne saaledes at dette ikke vil kunne sees helt frit fra byen og hele havnen. Ligeledes forpligter jeg mig og efterfølgende eiere til at fjerne hvad der av trær eller planter maatte gro op og genere udsigten til mindesmærket. Det asketræ, som nu staar der, er herved undtaget.“

Den servitut med hensyn til „Søllings Minde“, som alerede er paa ovennævnte eiendom, blir selvfølgelig uforandret.

Denne erklæring blir at tinglyse paa skjødet paa Grimstad kommunes bekostning.

Grimstad den 25. november 1920.

Nic. Thomassen.

Til vitterlighet: Th. O. Tonnevold. Karl O. Knutson."

Grosserer Nic. Thomassen kjøpte eiendommen og blev servitutet tinglæst sammen med auktionsskjøtet.

Gaver.

Skibsmægler *M. Smith Petersen*, Cardiff, har ved komiteen skjænket Grimstad kommune 2 marmorbuster av skibsrederne Morten og Fredrik Smith Petersen. Kommunen har anskaffet sokler og Sparebanken har ladet busterne opstille i sit direktionslokale indtil de engang kan bli overført til det vordende raadhus.

Skibsmægler *Oscar Bie*, Newyork, har skjænket malerier av sakfører Ole Schulerud, toldkasserer Schulerud og skibsfører Peter Juell Bie. En begyndelse til det i tegningsindbydelsen nævnte portrætgalleri.

Grimstads Sparebank har bevilget selskapet 500 kroner.

Nyt fond for kulturelle formaal.

Efter forslag fra komiteformanden besluttet *Grimstad bystyre*, at den kommunen tilfaldende avgift av A.s. Grimstad Kinematograf ikke skulde indgaa som indtekt i bykassen, men avsættes til et særskilt „Fond for kulturelle formaal“. Bystyret har dog senere praktisert bestemmelsen paa den maate, at de kommunale bevilgninger til bymuseum, træplantning, folkeakademi etc. dekkes av dette fond.

Selskapets konstituerende møte

holdtes paa bytingsalen i Grimstad onsdag 15 februar 1922.

Arbeidskomiteens formand gav en utførlig redegjørelse for sakens historie og komiteens virksomhet. Meddelte, at selskapet hadde 111 indtegnede medlemmer, hvorav 94 livs-

varige og 17 aarlig betalende. Av livsvarige medlemmer var 10 bosat i utlandet og 26 i indlandet utenfor Grimstad.

Regnskapet viste følgende inntektsposter:

1. Indgaat medlemsbidrag	kr. 14,656.69
2. Overskud paa Medlemsskrift I	" 203.84
3. Grimstads Sparebanks bidrag	" 500,00
4. Samlagets fond til byens forskjønnelse	" 10,000.00
5. Renter av indestaaende i banker	" 2734.83

Kr. 28095.36

og følgende utgifter:

Protokoller, kopibok, mappe, postporto	" 95.20
--	---------

Hvorefter selskapets eiendom utgjør	kr. 28,000.16
---	---------------

Forslag til love for selskapet oplæstes, diskutertes og vedtos i den foran inndtagne form.

Til formand i selskapets styre valgtes ved særskilt valg kæmner Karl O. Knutson og som øvrige styremedlemmer brukseier M. Fuhr, Bankdirektør D. Gundersen, fylkesgartner R. Aalvik, skibsreder J. C. Jørgensen, grosserer Lars Gundersen, skibsreder Olaf Tønnevold, kjøpmann H. P. Hansen og lærer K. Dyvik. Til varamænd: Skibsreder Johan Bang, fylkesdyrlæge O. Ugland og rentenist Halfdan Gundersen. Til revisorer: Skibsreder Albert Andersen og grosserer Nic. Thomassen.

Formanden holdt en mindetale over to avdøde medlemmer, grosserer P. C. Falchenberg og direktør P. M. Jørgensen. Bystyrets ordfører, skibsreder Th. O. Tønnevold, takket komiteen for det utførte arbeide til byens vel.

Første aarsmøte

holdtes paa Bytingsalen 28 april 1923.

Av aarsberetningen fremgik, at der av nye medlemmer var tilkommot 3 livsvarige og 2 aarsbetalende; utgaat 2 livsvarige (døde) og 4 aarsbetalende. Samlet medlemstal nu 110. Aarsregnskapet viste: Indgaat medlemskontingent kr. 367.00,

bidrag fra Grimstads Sparebank kr. 900.00, renter i bankerne
-/- overkurs paa indkjøpte obligationer kr. 206.42 = indtekt
kr. 1473.42. Herfra utgift til bekjendtgjørelser kr. 14.40.
Overskud kr. 1459.02.

Status pr. 31 desember 1922.

1. Selskapets egen kapital	kr. 18,265.14
2. Grimstad Øl- og Vinsamlags fond til byens forskjønnelse	" 11,049.71
	<hr/>
	Tils. kr. 29,314.85

For det fremlagte reviderte regnskap meddeltes generalforsamlingens decharge.

Møtet besluttet at utgi et Medlemsskrift nr. 2. Omkostningerne hermed dækkes av selskapets renteindtekter. Hvad der blir tilovers av renter for 1922 og 1923 blir at tillægge kapitalen.

Ved valg til styre gjenvælgtes som formand Karl O. Knutson og de ved lodtrækning avgaatte herrer Lars Gundersen, J. C. Jørgensen og H. P. Hansen. Istedetfor R. Aalvik, som hadde frabedt sig valg, valgtes Halfdan Gundersen. Varamænd blev herrer Gustav Michaelsen, K. M. Bie og O. Ugland. Revisorer: Albert Andersen og Nic. Thomassen. Redaktør av medlemsskriftet: Formanden.

Selskapets livsvarige medlemmer.

		<i>Bidrag.</i>
1.	Skibsreder O. R. Føreid,	Grimstad kr. 500.00
2.	— O. T. Tønnevold	do. " 500.00
3.	Grosserer Lars Gundersen,	do. " 500,00
4.	Fabrikeier M. Fuhr,	do. " 500,00
5.	Skibsreder Albert Andersen.	do. " 500,00
6.	— Th. O. Tønnevold	do. " 500,00
7.	— R. L. Tønnevold,	do. " 500,00
8.	— J. C. Jørgensen,	do. " 500,00
9.	Konsul Anders Isachsen,	do. " 500,00
10.	Grosserer J. A. Gundersen,	do. " 200,00
11.	Kæmner Karl O. Knutson,	do. " 200,00
12.	Skibsreder Johan Bang,	do. " 500,00
13.	Bankdirektør D. Gundersen,	do. " 200,00
14.	Grosserer Nic. Thomassen,	do. " 100,00
15.	Direktør H. G. Aaslestad	do. " 100,00
16.	Skibsreder Olaf Tønnevold	do. " 100,00
17.	Skibsmægler M. Smith Petersen, Cardiff	" 1000,00
18.	Skolebestyrer H. Terland.	Grimstad " 50,00
19.	Kjøpmann Hans P. Hansen,	do. " 50,00
20.	Direktør Kr. Lindqvist,	Arendal " 50,00
21.	Fru Bertha Lindqvist,	do. " 50,00
22.	Lærer Arne Braadland,	Grimstad " 50,00
23.	Rentenist Halfdan Gundersen,	do. " 50,00
24.	Fru Louise Arntzen,	do. " 50,00
25.	Frøken Laura Rejersen,	do. " 50,00

Tr. kr. 7300,00

		Tr. kr.	7300,00
26.	Tandlæge O. M. Abusdal	Grímstad	" 50,00
27.	Bankchef C. Andersen,	do.	" 50,00
28.	Distrikslæge A. Daae,	do.	" 50,00
29.	Doktor Carl Christensen,	Ljan,	" 50,00
30.	Skibsreder J. E. Einersen,	Grimstad	" 50,00
31.	Frøken Elise Marie Einersen,	do.	" 50,00
32.	Kjøpmann P. Stensvand.	do.	" 50,00
33.	— Anton Nilssen,	do.	" 50,00
34.	Trælasthandler Hans Hanssen,	do.	" 50,00
35.	Skrædderm. Alfred Andersson	do.	" 50,00
36.	Seilmaker Thv. S. Gundersen	do.	" 50,00
37.	Lærer Knut Dyvik,	do.	" 50,00
38.	Disponent Joh. J. Vik	do.	" 50,00
39.	Frøken Marie Sivertsen,	do,	" 50,00
40.	Disponent Ole Olsen	do.	" 100,00
41.	Skibsører Christen Johannesen,	do.	" 50,00
42.	— Herm. Jørgensen,	do.	" 50,00
43.	— Gustav Michaelsen	do.	" 50,00
44.	Bakermester Herm. Bergshaven,	do.	" 50,00
45.	Kjøpmann Gustav Andreassen,	do.	" 50,00
46.	— Eyvind Staff-Gundersen	do.	" 50,00
47.	Overretssakfører G. G. Terland,	do.	" 50,00
48.	— F. G. Gundersen,	do.	" 50,00
49.	Doktor Jac. Erichsen,	do.	" 50,00
50.	Stadsingeniør K. J. Hjorth,	do.	" 50,00
51.	Kjøpmann Karl J. Grefstad,	do.	" 50,00
52.	Overretssakfører P. B. Einersen,	do.	" 50,00
53.	Mineralvandfabrikant O. M. Jensen,	do.	" 50,00
54.	Meieribestyrer N. K. Stokkan,	do.	" 50,00
55.	Amtsdyrlæge O. Ugland	do.	" 50,00
56.	Kjøpmann S. Grunde Simonsen,	do.	" 50,00
57.	— Th. Terjesen,	do.	" 50,00
58.	Direktør Fritz Zachariassen,	Kristiania	" 100,00
59.	Ingeniør August Gundersen,	do.	" 500,00

Tr. kr. 9550,00

		Tr. kr.	9550,00
60.	Skibsmægler Herman Sørensen, Kr.ania,	"	100,00
61.	Ingeniør A. D. Smith, Rjukan,	"	50,00
62.	Grosserer Jørgen Smith, Newcastle on Tyne,	"	50,00
63.	Hovedkasserer Anton Knutson, Nordstrand	"	50,00
64.	Grosserer P. C. Falchenberg, Kristiania,	"	1000,00
65.	Fru Anna Quisling, Heglandsgrend, Telemarken	"	75,00
66.	Høiesteretsadvokat C. M. Tanne, Kristiania	"	50,00
67.	Skibshandler E. C. Klevenberg, Rotterdam,	"	200,00
68.	Overtoldkontrollør M. v. der Lippe, Hammerfest	"	50,00
69.	Skibsmægler M. B. J. Wedum, Fleetwood,	"	500,00
70.	Direktør P. M. Jørgensen, Kristiania	"	50,00
71.	Skibshandler Oscar Bie, Newyork	"	158,50
72.	Direktør Christen Helmer, Duclair	"	500,00
73.	Grosserer Eyvind Falchenberg, Paris,	"	1000,00
74.	Skibsreder Christen Lehland-Egelien, Drammen,	"	50,00
75.	Grosserer Hans Sørensen, Kristiana	"	100,00
76.	Hovedbokholder M. Knutson, Nordstrand	"	50,00
77.	Kontorchef Jac. Th. Tryde, Vestfossen	"	50,00
78.	Sogneprest M. Lüdemann, Torvestad,	"	50,00
79.	Skibsreder Emil Tellefsen, Nordstrand	"	50,00
80.	Sennor Ove Holm, Argentina	"	100,00
81.	Dampskipsfører Lars Huitfeldt, Newyork,	"	150,00
82.	Doktor H. Fr. Crawford, Kristiania	"	100,00
83.	Direktør Claus Sonberg, Bestum	"	100,00
84.	Mr. Hildur August Olsen, Newyork	"	50,19
85.	Kontorchef Eivind Owren, Kristiania	"	50,00
86.	Grosserer Peder Fjære, do.	"	50,00
87.	Direktør M. B. Dannevig, do.	"	50,00
88.	— Jens G. Bjerke, Kristiansand	"	50,00
89.	Fru Laura Isachsen, Grimstad	"	50,00
90.	" Cecilie Pharo, London,	"	100,00
91.	Sogneprest L. M. Harboe, Sørum,	"	50,00
92.	— Einar Grimm, Grimstad,	"	50,00
93.	Driftsbestyrer P. Ødegaard, do.	"	50,00

Tr. kr. 14733,69

		Tr. kr.	14733,69
94.	Skomakermester Gjert M. Gjertsen, Grimstad	"	50,00
95.	Skibsreder Halvor Wolden	do.	50,00
96.	Havnefoged K. M. Bie,	do.	50,00
97.	Doktor Gisle Johnson	do.	50,00
Tils. kr. 14933,69			

Styret stiller en venlig anmodning til alle Grimstad-venner — hjemme- som borteværende — om at tegne sig som medlemmer av byselskapet. Livsvarige medlemmer, som yter et bidrag en gang for alle av mindst 50 kroner, faar selskapets medlemsskrift tilstillet gratis efterhvert som det utkommer.

Et 30 aars minde.

Det var i 1893. Fjære kommunebestyrelse — som det dengang het — hadde bestemt, at den gamle kirken skulde rives og en ny bygges. Saalænge hadde bisper og prester trykket paa, at der ikke nu længer var vei forbi. Visst var kirken for liten og dertil for skummel og styg for en saa stor og gild bygd som Fjære. Nils Olsen Gjømle mente kirken kunde pudses op, og ved tilbygning av en kross maatte den bli stor nok. Han vilde selv yte et betragtelig privat bidrag hertil. Men de andre mente nei. Træ og sten, ny lap paa gammelt klædebon passet ikke sammen. Man fik gjøre som i Landvik 70 aar før: Rive det gamle, bruke herav det som brukes kunde og bygge nyt.

Kanske det var gaat litt vel fort dette, for i næste møte bestemtes, at kredsene burde høres. Og saa blev det kreds-møter. Først, saavidt erindres, i Frivold. Joda, enig med kommunebestyrelsen; kjærka skulde rives. Ved møtet i Fjære var flere av sognets mest ansete og fremstaaende mænd samlet. Der taltes med alvor og værdighet om hvor letvindt og billigt det vilde bli at bygge ny kirke. Det var bare at styrte

de gamle murene i kjælderen, saa hadde man grundmuren færdig, saa meget av de gamle træmaterialer kunde brukes o.s.v. Der var intet partiskille og ingen opposisjon i denne sak — saa sterkt endog de politiske motsætninger til daglig kunde gjøre sig gjeldende. Møtet var enig i, at kirken skulde rives.

Der sat non unge mennesker og frøs tversigjennem av forfærdelse over hvad de hørte. De forstod, det vilde ikke nytte at si noget i en slik forsamling. De vilde bli leet ut, naar de holdt paa kirken, fordi den var *gammel*. Det var jo netop derfor den skulde væk !

Saa kom Moymøtet. Der blev indledet med et foredrag, som anbefalte tilslutning til de andre kredses uttalelser. Efterpaa kom en mand, som sa det vilde være gildt at vite, hvor den første holdesteinen (hjørnestenen) skulde staa. Han var forøvrig enig i, at der burde bygges ny kirke, og han vilde ha den paa Fjære, hvor den alle dager hadde staat. Men han vidste, der var dem øster i sognet, som helst vilde ha den paa Vig, da denne gaard laa mer centralt.

Velsignede snekker Anders Kvaas fra Hausland ! Dit navn skal leve, for du gav de unge, som i stigende spænding fulgte sakens utvikling, en spiker. En spiker, som gav haap. En spiker, som de unge nu kunde blaase paa. En spiker, som hette: „Hvor skal den staa den første hollsteinen ?“

Resultatet av Moymøtet blev nærmest negativt.

Inden „Ungdomslaget Idun“ og „Fjære Skytterlag“ gik bølgerne høit. Man forstod her klart rækkevidden av den forbrytelse mot saavel vor historiske fortid, som den kommende fremtid, de gode fjærresognske autoriteter holdt paa at gjøre sig skyldig i. Harmen over den manglende pietetsfølelse og retsbevisthet paa ansvarlig hold gav sig — om end ganske underhaand — ret kraftige uttryk. Der var endog dem, som mente, at skulde det værste ske: skulde kirkebrytere virkelig en dag bli utsendt for at paabegynde sit voldsverk, saa maatte de møte vagt ved kirken, væpnet vagt. Med en liten ændring citertes av Bjørnsons digt til Sverdrup :

Gamle murens vinge
skal faa stande trygt og kjækt
bakom rifleringe
av den unge slægt!

Saa vidt kom det da heldigvis ikke.

Tvilens tanker og de unges agitation begyndte at æte om sig.

En dag kom der et versifiseret oprop i „Grimstad Adres-setidende“. Det hadde som overskrift: „Giv agt!“ og gav et uforbeholdent og harmfyldt uttryk for ungdommens syn paa „Kirkespørsmaalet“. I verseform og for etpar vers' vedkomende ogsaa i ordelag sluttet det sig til Bjørnsons bekjedte „Svar fra Norge 1860“ og formet sig som en ret kraftig appell til „Folk i Fjære“ om at slaa værn om deres gamle helligdom. Det blev dengang sagt, at digtet — omend vistnok mangelfuldt i æstetisk henseende — fik en avgjørende betydning for den begyndte strømvending og reddet kirken. Det være nu hermed som det vil, men digtet aapnet mange øine for, at saken ogsaa hadde sin kulturelle side. Det blev ikke bare en sund og paakrævet vækker, men ogsaa en pekepind for den kommende „Kirkepolitik“ i Fjære.

Iveren for at „rive og bygge“ blev det som med ett slut med. Man snakket liksom ikke mer om den ting — og intet svar kom der i avisens fra den anden leir. Men efterat ha summet sig litt gik man igang med at pudse op den kirken, man hadde. Og det skal siges til det sisste slægtleds ros, at der har været gjort meget for at bringe kirken i tid-høvelig stand. Man er i Fjære med fuld grund stolt av den gamle kirke, der i baade indland og udland er kjendt som en seværdighed. Skulde nogen nu — 30 aar efter — ville foreslaa kirkens rivning, vilde alle fjærerokninger tro, at manden var gal.

Hvilket han jo ogsaa var.

*

For den, som senere kommer til at studere kirkens historie, vil det ha sin interesse at kjende følgende detaljer.

I den sidste menneskealder er der, indsat kakkelovner, to i kirken og en i sakristiet. Samtidig blev „stolene“ frigit. Før var alle bænkerader nede i kirken fordelt over sognets gaarde — med mændenes paa sørsiden av midtgangen og kvindernes paa norsiden. Første galleri — „mellemkoret“ kaldet — hadde store indelukte og med laaser forsynte baaser for de „konditionerede familier“ og andre som betalte aarlig leie. Kun øverste galleri — „allemandskoret“ — var frit for alle kirkegjængere. Opgangen til „korene“ var en eneste smal trappe, hvor kun en ad gangen kunde passere. Man skjønner hvilken tid det tok, naar korene skulde tømmes. Da „baasene“ paa mellemkoret blev fjernet for at gi plass for mer moderne kirkebænker, fik hvert kor sin særskilte trappeopgang. Senere blev der ogsaa hugget hul paa murvæggen og trappe ført ut i „vaapenhuset“. Det saakaldte „fuglebur“ med sprinkelværket (vistnok bestemt for præstefamiljen) paa tverkoret nede i kirken maatte gi plass for det av konsul Harald Isachsen skjænkede orgel. Orgel hadde kirken ikke før hat. (Et andet stort „fuglebur“ skal i tidligere tid ha staat ved oppgangen til prækestolen.) Det skrøpelige, med sorte skyer bemalte, tak over kirkeskibet*), blev ombyttet med et nyt, skinnende hvitmalt. Væggene fik en frisk overkalkning. Den lille alterring („knæfald“) i sakristiet**) blev borttatt og et særskilt rum avpanelt for præsten. Pulpiturets overmalte apostel- og evangelistrække blev „gjenopfrisket“; likesaa prækestolen, men heldigvis ikke altertavlen. Arkitekt Sinding-Larsen gjenvandt i muren den forglemte „presteindgang“ fra den katolske tid. Desværre blev den vakre klæberstensportal straks oversmørt med en sterk kalkvelling. Ved omlægning av midtskibets overtak fandt man det vældige kors av beket ekestav. Sisst har man faat indlagt elektrisk lys, hvad der dog, maa vi haape, ikke blir begyndelsen til enden. (Etpar av vore eldste kirkebygninger er i senere aar blit offer for elektrisk kortslutning). Lat der bli stadig og omsorgsfuldt eftersyn!

Den for et snes aar siden foretagne nyophængning af kir-

*) Her var non takbord borttatt like foran prækestolen, saa man fra kirvens loft hadde den bedste anledning til baade at se og høre.

**) Blev brukt, naar der var faa altersgæster, har det vært sagt.

keklokkerne har vistnok gjort det lettere at betjene disse, men forandringen er sket paa bekostning av Fjære klokkernes sjeldent sterke og vakre malmfyldte klang, som, mens de hang helt frit, naadde saa viden om.

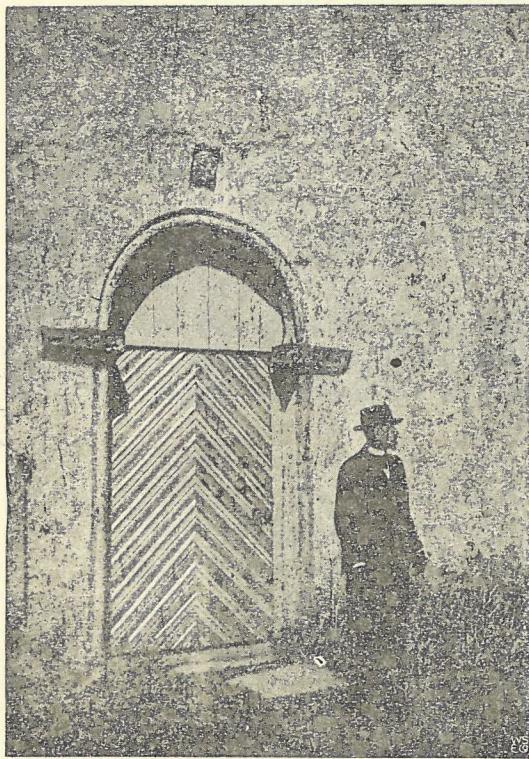
Som før nevnt: det sisste slegtled har vist en prisværdig interesse for kirken. Vi tror dog at burde tilraade forsiktighet før man gaar igang med nogen ny, større „restauration“. Kirkeinteriøret som man nu kjender det er meget gammelt. Hvordan det saa ut før det fik den nuværende form vet ingen.

De mange Grimstadfolk, hvis forfædre hviler paa Fjære kirkegaard og for hvem kirken ikke bare „staar paa et høit sted“, men ogsaa er uløselig knyttet til kjære livserindringer, vil med interesse gjense det gamle digt. Det gjengis nedenfor — sammen med et nyere, hvorri ingen frygt for krænkelse av kirkefreden spores. Den ærværdige gamle døms mange venner vil herefter være trygge for at

„Olafs kirke folk i Fjære
holde vil i agt og ære.“

Den søndre kordør.

Hovedindgangen mot syd.

Giv agt!

Har du hørt hvad rygtet siger,
fjærresognske mand ?
Har du seet hvad der stiger
som en blodrød brand ?
Kravet om, at din den gamle
høie helligdom
— *Fjære kirke* — snart skal ramle,
voldsomt stødes om.

Mindets bauta vore fædre
smukt har her sig sat.
Nu man vil de gamle hædre
ved at denne skat
ødes bort. — En fremtid undres
vil nok over vort aarhundres
rigdoms dyb av pietet,
overflod paa mandevet.

Dette tempel, som blev bygget
fjernt i Hedenold,
medens endnu natten skygget
Olavs lyse skjold,
dette minde om den første
Norges kristne dag,
dette minde om den største
Seir for sandhets sag, —

dette sjeldne mindesmerke
fra forgangen tid,
i hvis favn de kjæmper sterke
hviler ut fra strid,
hvor de sad de gamle nordmænd,
saga tegnet har som stormænd,
ydmigt, stille bænket sammen,
hvor de sang sit sterke amen, —

disse mure, som har seet
slægter komme, gaa,
sekel efter sekel svinde,
men selv endnu staa,
disse vægge, som har huset
landets første mænd,
— alt skal styrtes nu i gruset!
Ikke sten igjen.

Denne kirke her i Fjære,
som i hundre led
vore fædre holdt i ære,
den skal rives ned
Den skal nu med jorden jevnes;
den skal styrtes om.
»Niddingsverk« vil saadant nævnes
av en fremtids dom.

Dette Gudshus — en ærværdig
gammel gubbe lig —
er en „oplyst“ tid nu færdig
at erklære krig.
Hvorfor, spørs fra alle kanter,
skal den stødes om?
Forat spare nogle slanter.
Hvilken usseldom!

Hjem vil være kirkebryder
Eske Bilde her?
Svaret »Jeg« vel neppe lyder
ifra en og hver.
Hjem til denne barbarisme
er nok raa og sterkt?
Hjem vil her i vandalisme
øde *Olavs* verk?

«Lad den staa, det stakkels skrammel;
vi har faat det kjært.
Dertil er den nu saa gammel,
at det ei er værdt.
Ogsaa sad der nogle i den
saadan op igjennem tiden:»
Konger, bisper, lendermænd,
som med stolthed nævnes end.

Lad den staa den gamle kirke !

Vi har faat den kjær.

Der vi døpte, konfirmerte,
egteviet er.

Lad de svaler bygge rede.

Lad os hegne den og frede
om den, saa ei slægt som kommer
blir vor haarde, strenge dommer.

*

Trygves sør ! Du bygde kirken
for den »kvite Krist».

Sekler ni har set Din virken.

Til Dit billed hist
over døren slægter skuet
op saa glad og trygt,
mens i deres hjerter luet
tak og ærefrygt.

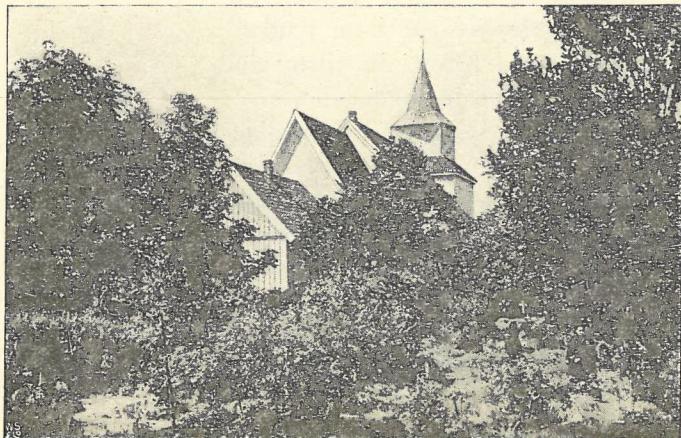
Slægt paa slægt skal endnu glædes
over hvad Du gav.

Monumentet dit skal fredes
som en hellig grav.

Disse svære klippeblokke,
som ei tidens tand kan rokke ;
de skal Norges fremtid binde
til Dit høie minde.

*

*Olavs kirke folk i Fjære
holde vil i agt og ære.*

Fjære kirke.

Du ligger saa trygt, du gamle hus,
paa bakken hvor solen skinner,
mens vidt du skuer om land og sjø
og tænker paa tusen aars minder.
Saa mangen lykkelig seirens dag
av mulmet du saa opstige —
og mangen skjæbnetung times slag
for Norge, det gamle rige.

De langskibe drog mot øst og vest;
de smaa dem fulgte i furen.
Men Lange-Ormen du kjendte bedst;
selv bar du dens merke paa muren.
Det spurtes siden: Ved Svolders ø
din bygherre styrtet i fjorden.
For fiendesvig han maatte dø
gjæveste konge i norden.

Og konger siden i række, rad
— sekler av aar frem i tiden —,
som før i leden, du hilsté glad
velkommen til Agdesiden.

De hilsté igjen med kongeflag
din væg, hvit som erkebispkjolen,
og beket eketrækors paa tag
som lyste saa bjart i solen.

Op vokset der kring din vigselgrund
alt bosteder fler og flere,
mens øksen ryddet i skog og lund —
for intet sted var som Fjære.
Hvor viking før sat i lune bugt
og blotet til Thor og Odin.
der høstet bonden sit arbeids frugt
naar eng og aker var moden.

De prester messet og munke sang
til Kristi og Olavs ære.
Og under malmerne klokkers klang
blev korsets signede lære
i folkelivet en aandens sæd,
som grodde lig blomst i hagen.
Mens rødderne trængte alt længer ned
kronen sig løftet i dagen.

Som Saga i dronningstol du sad
og drømte om svundne dage.
For fremmede du beholdt dit kvad;
de hørte ei sang, ei klage.
Men vi som fra barn av kjendte din sjæl
og vet du blandt kirker har prisen,
vi hørte dig hulke mangen kveld,
men juble i morgenbrisen.

Om kongedatteren, som fra hav
drev ind, blev funden ved stranden —
om klokkerne, som hin farmand gav —
om høye Kristjern den anden —
om svartedauen, om krig og fred —
om Tordenskjolds raske gutter —
om attenhundrefjorten med — :
historien aldrig slutter !

Og som du for hvert et lydhørt sind
landets historie melder,
saa kan du distrikts ut og ind.
Din store have fortæller
om slegternes liv og mange navn
som end er paa folkemunde.
De gjorde sin gjerning, fandt sin havn
hos dig i de stille lunde.

* * *

Vi saa dig med vintrens snekalot
og istapper langs med taget,
naar vi sad som barn i frakke flot
og frøs saa lemmerne knaget,
Vi døset i væggen mangt et bil,
mens sommerdagssolen brændte.
Men aldrig glemmes dit lune smil
naar svalerne ivrig skjændte.

Du ligger saa trygt, du gamle hus,
paa bakken hvor solen Skinner.
Du skuer vidt over land og sjø
og tænker paa tusen aars minder.
Vi kjender os ved din kirkemur
i Sagas fredede rige,
hvorfra i kommende tusen aar
slegternes lovsange stige.

17—6—23.

Karl O. Knutson.

Fjære kirke. Hovedindgangens slutsten.

Til selskapets medlemmer.

Ethvert medlem bedes venligst at utfylde nedenstaaende spørgeschema og sende det til undertegnede sammen med medlemmets fotografi (alm. „visitkortformat“). Oplysningene skal tjene til utfyldning av et lignende schema i selskapets medlemsprotokol og fotografiene agtes opbevaret i selskapets billedsamling.

Grimstad, 3. mars 1924.

Karl O. Knutson.

1. Medlemmets fulde navn.....
.....
2. Fødselsaar og dag og hvor født.....
.....
3. Naar fraflyttet Grimstad (aarstal) og hvorhen.....
.....
4. Livsstilling (beskjæftigelse, titel) i Grimstad og paa senere opholdsteder.....
5. Andre oplysninger.....
.....

Selskapet for Grimstad Bys Vels skrifter:

Medlemsskrift I: 32 sider. Fint papir. Billeder. Nedsat pris kr. 0,75 + porto.

Medlemsskrift II: 38 sider. Samme utstyr. Pris kr. 0,75 + porto.

Faaes ved henvendelse til Karl O. Knutson, Grimstad.

Nogle faa eksemplarer — restoplaget — av *J. K. Bergwitz*' bok om Grimstad, sider, stor oktav, erholdes samme steds for 15 kr. + porto.

GRIMSTAD BAD

Badesæson juni—september.

Alle slags medicinske badeformer.

Specielt:

Forfriskende sjøbad baade sommer og vinter.

Billige priser.

„Grimstad-Posten“

— Utkommer mandag, onsdag og fredag —

Kr. 2,00 kvartalet.

„Grimstad-Posten“ er distriktets mest utbredte blad
og derfor et utmerket annoncelad.

Grimstad Konservesfabrik.

Nic. Thomassen.

Hermetisk og saltede Grønsaker
Hermetisk Frugt
Marmelader
Syltetøier
• Pickles
Safter
Edik
Likørekstrakter - Frugtekstrakter
Rabarbervin

J. A. Gundersen

Grimstad

Baadsforretning - Kul - Koks - Ved
Dampskibeskspedition - Agentur og kommission
Brand-, liv-, sjø- og ulykkesforsikring.

Aust Agder Felleskjøp,

Disponent J. A. Gundersen

Grimstad.

Indkjöpscentral og lager for indkjøpslagene
i Aust Agder fylke og Vest Telemarken.

Gjødningsstoffe — Kraftfor — Husholdningsmel
Saakorn — Gresfrø — Rotfrugtfør — Lucerne

Indkjøp av stedlig kontrolleret avl av gresfrø og saakorn.

